

Zo groeit de ganzenpopulatie in Zuid-Holland gewoon door

Het onderstaand artikel van LTO-Noord bespreekt de voortdurende groei van de ganzenpopulatie in Zuid-Holland en de uitdagingen die dit met zich meebrengt voor de landbouwsector. Een recente rechterlijke uitspraak heeft het beheer van ganzen in de winter verboden, wat voor veel boeren een grote tegenvaller is. De grauwe gans, die sinds de jaren '80 steeds vaker voorkomt, veroorzaakt aanzienlijke schade aan gewassen, vooral graslanden. Ondanks de toename van schadevergoedingen van de provincie, blijft de situatie problematisch omdat het verbod op winterbeheer de populatie verder kan laten groeien.

Boerenorganisaties, zoals LTO Noord, benadrukken dat een kleinere populatie essentieel is, maar zien dat het huidige juridische kader niet voldoende is om de schade effectief te beheersen. De provincie Zuid-Holland werkt aan een betere onderbouwing om toekomstige beheermaatregelen te rechtvaardigen, en er wordt gekeken naar interprovinciale samenwerking voor een langere termijn oplossing.

LTO-Noord Zuid-Holland

De uitspraak van de rechter dat de ganzenpopulatie in Zuid-Holland in de winter niet meer beheerd mag worden, is een fikse tegenvaller voor de landbouwsector. 'Als straks niks mag, groeit de ganzenpopulatie onverminderd door', schets Ad van Rees namens LTO Noord in Zuid-Holland themahouder flora & fauna.

Ook hijzelf heeft regelmatig last van ganzen, zegt Van Rees. De melkveehouder boert in Brandwijk, in de Alblasserwaard.

‘Hier vlakbij zit ganzenopvang. Vooral van winterganzen ondervinden we veel schade. Maar ik ken boeren bij wie het nog veel erger is. Waarbij de eerste drie sneden gras gewoon helemaal kaal worden gevreten door ganzen. Die zijn er echt helemaal klaar mee.’

Flinke domper

De recente uitspraak van de rechter die het ganzenbeheer in Zuid-Holland grotendeels stillegt, is dan ook een flinke domper voor de landbouwsector. Zestiger Van Rees heeft de aantallen ganzen, vooral de grauwe, de afgelopen decennia zien toenemen. ‘Ergens in de jaren 80 is de grauwe gans een standvogel geworden. Dat werd toen toegejuicht, net zoals de komst van de das, bever en wolf.’

Maar zonder veel natuurlijke vijanden gaat het hard met de populatie, en dat is gebleken bij de grauwe gans. In 2005 werd een aanvaardbare populatie afgesproken met toenmalig landbouwminister Cees Veerman. ‘Met die aantallen zouden we uit de voeten kunnen, daarbij is de schade nog aanvaardbaar’, zegt Van Rees.

De ontheffingen voor populatiebeheer worden regelmatig juridisch aangevochten door organisaties als de Vogelbescherming en Animal Rights. Dat is nu in Zuid-Holland ook gebeurd. De provincie kon volgens de rechtbank in Den Haag niet goed onderbouwen waarom populatiebeheer een noodzaak is.

‘In een juridische strijd gaat het erom hoe je je woorden kiest’, zegt Van Rees. ‘Zo is de invloed van ganzen op de waterkwaliteit niet eens meegenomen in de onderbouwing. Terwijl die invloed heel groot is.’ Ook de invloed van ganzen op het behalen van weidevogeldoelstellingen werd niet meegewogen in het besluit van de rechter.

Meer vergoedingen schade

Eerder dit jaar liet provincie Zuid-Holland nog weten miljoenen euro's extra vrij te maken voor het vergoeden van faunaschade. In 2023 keerde de provincie bijna 7,2 miljoen euro uit voor faunaschade, 2 miljoen meer dan een jaar eerder. Het aandeel van schade door grauwe ganzen betrof 4,4 miljoen euro. Het aantal schademeldingen in de provincie neemt al jaren toe, van 203 in 2015 naar 1.231 in 2023.

Volgens de rechtbank valt de schade onder het bedrijfsrisico van een boer. Een ander argument, aanvaringen met vliegtuigen, hield ook geen stand. Die kans is volgens de rechtbank erg klein. Bij Rotterdam The Hague Airport zijn sinds 2012 twee aanvaringen van een gans en een vliegtuig gemeld.

Roepende in de woestijn

De LTO-bestuurder ziet dat de landbouwsector rondom ganzenschade een roepende in de woestijn is. Maar ook dat terrein beherende organisaties als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer met ganzenpopulaties in de maag zitten. 'Dat zullen ze nooit heel hard roepen. De gans vreet ook in natuurgebieden alles op, voor bepaalde planten is het daardoor in natuurgebieden moeilijk om ze in stand te houden.'

Kleine meevaller voor boeren is dat het Faunabeheerplan Ganzen niet onder de rechterlijke uitspraak valt. Dat betekent dat het in de wintermaanden weliswaar verboden is om grauwe ganzen te beheren en ook ruivangsten verleden tijd zijn, maar dat zomerbeheer tot eind oktober wel doorgaat.

Toch worden het lastige tijden wat ganzenschade betreft, vreest Van Rees. 'Als er voorafgaand aan het nieuwe seizoen niks mag, ook geen nestbehandeling, dan gaat de groei van de ganzenpopulatie onverminderd door.'

Verjagen werkt niet goed

In maatregelen als verjagen heeft de LTO-bestuurder weinig vertrouwen. 'Als je in een groot gebied voortdurend ganzen moet verjagen, ben je daar druk mee en het resultaat is matig. Bovendien verplaats je het probleem naar je buurman of naar natuurgebieden. Een kleinere populatie is gewoon noodzaak.'

Een ander aspect is het interprovinciale ganzenplan dat Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland, Utrecht en Flevoland zijn overeengekomen. Er wordt gewerkt aan het maatregelenpakket binnen dit plan. De verwachting is dat de vijf provincies rond februari 2025 de benodigde vergunningen voor beheeractiviteiten aanvragen. De uitspraak van de rechter bevat diverse overwegingen waar de schrijvers van het interprovinciale ganzenplan rekening mee moeten houden.

Betere onderbouwing

Een woordvoerder van provincie Zuid-Holland laat weten dat de punten die bij de onderbouwing tekortschieten nu worden aangepast. Over een hoger beroep vindt beraad plaats.

Volgens de provincie is het nu van groot belang dat tot eind oktober aan beheer kan worden gedaan. 'Hiermee voorkomen we in ieder geval een verdere exponentiële groei van de populatie. Maar beheer in de winterperiode is ook nodig om de populatie van vooral grauwe gans te reduceren. Ganzenbeheer is en blijft een zaak van de lange adem. Een meerjarige aanpak is noodzakelijk', benadrukt de woordvoerder.

Bron:

Nieuwe Oogst